

Sygn. akt III KK 307/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 września 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Kozielowicz (przewodniczący)

SSN Piotr Mirek

SSN Paweł Wiliński (sprawozdawca)

Protokolant Elżbieta Wawer

w sprawie **R.M.**

ukaranego z art. 54 k.w. w zw. z § 18 pkt 2a Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 kwietnia 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz.U.2020, poz. 673)

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 29 września 2021 r.

kasacji wniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich

na korzyść ukaranego

od wyroku nakazowego Sądu Rejonowego w G.

z dnia 10 lipca 2020 r., sygn. akt II W (...)

w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

**1) uchyla zaskarżony wyrok i uniewinnia R.M. od popełnienia
przypisanego mu czynu,**

**2) kosztami postępowania w sprawie o wykroczenie obciąża
Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

R.M. został obwiniony o to, że w dniu 23 kwietnia 2020 r. o godz. 17.10 na ul. H. w G. naruszył obowiązek zakrywania, przy pomocy odzieży lub jej części, maski albo maseczki, ust i nosa przebywając w miejscach ogólnodostępnych, na drogach i placach, tj. o wykroczenie z art. 54 k.w. w zw. z § 18 pkt 2a Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 kwietnia 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii.

Wyrokiem nakazowym z dnia 10 lipca 2020 r., sygn. akt II W (...), Sąd Rejonowy w G. uznał R.M. za winnego popełnienia zarzucanego mu wykroczenia, za co wymierzył mu karę grzywny w wysokości 100 zł, obciążył go zryczałtowanymi wydatkami postępowania oraz zasądził od niego na rzecz Skarbu Państwa opłatę sądową.

Wobec niezaskarżenia wyroku nakazowego przez żadną ze stron, uprawomocnił się on z dniem 25 lipca 2020 r.

Kasację od wyroku Sądu I instancji wywiódł Rzecznik Praw Obywatelskich. Zaskarżył powyższe orzeczenie w całości na korzyść ukaranego, zarzucając rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie prawa materialnego – art. 54 k.w. poprzez niewłaściwe jego zastosowanie w sytuacji, gdy czyn przypisany R.M. nie wyczerpywał znamion tego wykroczenia.

Podnosząc powyższe, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku nakazowego Sądu Rejonowego w G. i uniewinnienie R.M. od popełnienia przypisanego mu wykroczenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Rzecznika Praw Obywatelskich jest zasadna w stopniu oczywistym, co przesądziło o skierowaniu sprawy, w celu jej rozpoznania, na posiedzenie wyznaczone w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Przed przystąpieniem do omówienia kluczowych w sprawie zagadnień, determinujących uznanie kasacji Rzecznika Praw Obywatelskich za oczywiście zasadną zauważyć należy, co zresztą trafnie wyeksponował skarżący, że Sąd Rejonowy w G. przypisując obwinionemu R.M. popełnienie wykroczenia polegającego na naruszeniu obowiązku zakrywania, przy pomocy odzieży lub jej

części, maski albo maseczki, ust i nosa podczas przebywania w miejscach ogólnodostępnych, na drogach i placach błędnie wskazał przepis rozporządzenia wykonawczego, którego naruszenie miało stanowić wypełnienie normy blankietowej z art. 54 k.w. Sąd I instancji nieprawidłowo bowiem przyjął, że R.M. swoim postępowaniem uchybił obowiązkowi uregulowanemu w § 18 pkt 2a Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15.04.2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz.U.2020, poz. 673). Tymczasem wskazane rozporządzenie było aktem jednorazowym, zmieniającym rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 kwietnia 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz. U. poz. 658), doprecyzowującym jedynie ustanowiony w § 18 tego ostatniego rozporządzenia obowiązek zakrywania, przy pomocy części odzieży, maski albo maseczki, ust i nosa podczas przebywania poza adresem miejsca zamieszkania lub stałego pobytu (Dz.U. 2020, poz. 658), a więc nie zawierało normy stanowiącej taki nakaz. Nadto, w dacie popełnienia przez obwinionego zarzucanego mu wykroczenia przepisy ww. rozporządzeń już nie obowiązywały, a obowiązek zakrywania, przy pomocy odzieży lub jej części, maski, maseczki albo kasku ochronnego, ust i nosa w miejscach ogólnodostępnych, w tym na drogach i placach, wynikał w tej dacie z § 18 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 kwietnia 2020 r. w sprawie określenia ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz. U. poz. 697).

Przechodząc do argumentacji przedstawionej w kasacji Rzecznika Praw Obywatelskich nie sposób odmówić jej słuszności. Trafnie podniósł skarżący, że Sąd I instancji dopuścił się rażącego naruszenia prawa materialnego – tj. art. 54 k.w., polegającego na oczywiście błędnym uznaniu, iż odmowa zastosowania się do obowiązku zakrycia ust i nosa w miejscu publicznym stanowiła wykroczenia z art. 54 k.w.

Nakaz ten został ustanowiony na podstawie upoważnienia zawartego w art 46b pkt 4 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi. Tymczasem, co trafnie podniósł autor kasacji, w granicach tego upoważnienia Rada Ministrów mogła określić w drodze rozporządzenia wyłącznie obowiązek stosowania środków profilaktycznych przez

osoby chore lub podejrzane o zachorowanie. Oczywiście jest zatem, że w zakresie w jakim cytowane wyżej rozporządzenie Rady Ministrów ustanowiło powszechny, obowiązujący erga omnes obowiązek zakrywania ust i nosa w przestrzeni publicznej, a zatem obowiązujący także osoby inne niż chore czy podejrzane o zachorowanie, zostało wydane z przekroczeniem granic delegacji ustawowej. Tymczasem, co oczywiste, odpowiedzialności karnej za wykroczenie z art. 54 k.w., skutkującej możliwością wymierzenia kary grzywny do 500 zł. albo kary nagany podlega ten, kto wykracza przeciwko wydanym z upoważnienia ustawy przepisom porządkowym o zachowaniu się w miejscach publicznych. Przepis ten ma charakter przepisu blankietowego zupełnego. Sam w sobie nie zawiera znamion czynu zabronionego, penalizuje natomiast zachowania „wykraczające” przeciwko wydanym z upoważnienia ustawy przepisom porządkowym o zachowaniu się w miejscach publicznych. Aby zatem możliwe było przypisanie odpowiedzialności karnej na podstawie ww. przepisu obwiniony musi dopuścić się naruszenia przepisów porządkowych o zachowaniu się w miejscach publicznych, które to przepisy muszą zostać wydane na podstawie konkretnego, ważnego, zgodnego z prawem upoważnienia ustawowego i w granicach tego upoważnienia. Skoro zatem, jak wskazano wyżej, przepisy rozporządzenia z dnia 19 kwietnia 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii, zostały wydane mimo braku stosownej delegacji ustawowej, to nie mogły stanowić podstawy przypisania obwinionemu wykroczenia z art. 54 k.w.

Nadto, rację ma Rzecznika Praw Obywatelskich stwierdzając, że przedmiotowy obowiązek zakrywania ust i nosa nie może zostać uznany za „przepis porządkowy o zachowaniu się w miejscach publicznych”. Bezspornym bowiem pozostaje fakt, że celem ustanowienia tego zakazu była ochrona zdrowia i zwalczanie epidemii, a nie zapewnienie porządku i spokoju publicznego. Również zatem i z tej przyczyny ww. przepis nie mógł stanowić wypełnienia normy blankietowej z art. 54 k.w. i stanowić podstawy ukarania obwinionego.

W konsekwencji, w realiach niniejszej sprawy brak było podstaw do przypisania obwinionemu R.M. odpowiedzialności karnej za wykroczenie z art. 54 k.w. To zaś spowodowało konieczność uchylenia zaskarżonego wyroku

nakazowego Sądu Rejonowego w G. oraz uniewinnienia R.M. od popełnienia wykroczenia z art. 54 k.w. Konsekwencją tego rozstrzygnięcia jest decyzja o obciążeniu Skarbu Państwa kosztami postępowania w sprawie.

Mając powyższe na względzie, należało orzec jak w sentencji wyroku.

as